

Arcadi Oliveres Boadella

La tasca de Justícia i Pau, una organització amb un pes social important a Catalunya des de fa més de tres dècades, és la sensibilització en defensa dels drets humans, a favor de la pau, de l'eradicació de la fam, de l'educació..., i posa de manifest el seu paper essencial dins de la societat. Actualment, té presència a gairebé tots els bisbats de Catalunya, i a la Diòcesi de Barcelona consta amb més de 700 socis i amb un gran nombre de voluntaris. A Barcelona, fou presidida durant 25 anys per Joan Gomis Sanahuja, desaparegut recentment, i la nova etapa està a càrrec de l'economista Arcadi Oliveres Boadella. Justícia i Pau va néixer arran del Concili Vaticà II, celebrat en els anys seixanta, en el qual l'Església va decidir emprendre reformes socials, polítiques i econòmiques molt significatives que denotaven un esforç per posar-se al dia i que en aquell moment van ser de gran importància. **"S'hi va demanar als països participants que a través de les esglésies es creessin comissions, que s'anomenarien de Justícia i Pau, per assessorar els episcopats sobre la realitat social del moment."** Així, l'any 1968, el Bisbat de Barcelona va fundar Justícia i Pau. **"Les circumstàncies polítiques a casa nostra, donades per la dictadura franquista, eren força diferents de les de la resta del món."** Això va fer que l'entitat adquirís un paper de moviment associatiu a l'empara de l'Església diferent del que tindria en altres països. **"Lavors, l'associació duria a terme una tasca bàsicament reivindicativa, que la societat civil no podia exercir per la situació política del moment."** Catalunya destaca per la capacitat de creació associativa: **"Mai no ha tingut un gran pes polític, però s'ha dotat de molta vida associativa per endegar iniciatives que en altres llocs realitzen les administracions."** La base teòrica i de pensament de l'entitat pot mostrar certs contrastes amb l'Església jeràrquica: **"La nostra actuació ha estat independent. Tot i que el seu suport és implícit, mai no ha aplaudit públicament les nostres accions."** Justícia i Pau de Barcelona va ser una de les primeres comissions que es van crear al món i aviat va iniciar la seva activitat. A l'inici i fins la transició política, l'organisme va fer accions vinculades a la defensa dels drets humans dins del mateix país: Va començar potenciant campanyes de caràcter polític, la més important va ser una recollida de gairebé 200.000 signatures per demanar al general Franco l'amnistia dels presos polítics. **"En un moment que ningú no volia donar el seu nom i que qualsevol demanda al règim semblava comprometedora, aconseguir tantes signatures va ser una fita important."** També es va fer una campanya a favor de l'abolició de la pena de mort, perquè a Espanya, en aquell temps, encara s'aplicava, com fou el cas de Salvador Puig Antich i Heinz Chez l'any 1974. **"Abans de la mort del**

dictador es va cometre el crim de matar el Txiqui i els seus companys, el 27 de setembre del 1975." Des de Justícia i Pau es va estar telefonant al Vaticà per parlar amb el papa Pau VI, que va accedir a parlar amb Franco per demanar-li que no es fessin les execucions. **"Franco no va agafar ni el telèfon, i l'endemà els condemnats van ser executats."**

Després de la Transició, Justícia i Pau va intentar obrir una mica els ulls cap a l'exterior: **"La primera realitat amb què ens vam trobar va ser la pobresa en els països en vies de desenvolupament. Joan Gomis va proposar portar endavant una campanya per demanar a l'Administració central que complís un compromís de les Nacions Unides: enviar el 0,7% del PIB del país al Tercer Món. L'Estat espanyol hi destinava un 0,07% de la renda quan el país ja havia assolit un nivell de desenvolupament important. Havia de complir aquesta responsabilitat."** En una segona etapa, Justícia i Pau es va obrir encara més cap als problemes dels països més pobres: **"No hem dut a terme cap projecte en aquests països, perquè la nostra labor és purament sensibilitzadora i de pressió política. Fa poc s'ha fet una campanya per la condonació del deute extern als països empobrits. I, a finals dels anys 80, vam realitzar la campanya Catalunya Solidària. Precisament, Justícia i Pau va ser una de les institucions promotores d'una entitat que avui té una gran força, el Fons Català de Cooperació per al Desenvolupament, que agrupa bona part de l'ajut que diferents municipis catalans destinen al Tercer Món."**

Una faceta de l'Associació que va començar a la dècada del 1970 és la de pau i desarmament, inicialment com a mesura de suport als primers objectors de consciència que hi va haver a Catalunya. **"Posteriorment, ens vam mostrar contraris a la llei d'objecció del 1984 per considerar-la no constitucional i vam recolzar el moviment d'insubmissió. El 1986 vam criticar la permanència d'Espanya a l'OTAN. El nostre anterior president, el mandat del qual va estar caracteritzat per una gran lucidesa i coherència, sempre era el primer firmant quan es presentaven permisos per organitzar manifestacions contra la guerra del Golf o la de l'Afganistan. També hem creat grups d'educació per la pau i hem realitzat una campanya per denunciar les exportacions espanyoles d'armes. Durant la tançada d'immigrants a les esglésies de Barcelona, vam actuar de mediadors. Vam parlar amb les persones afectades i les coses eren més senzilles que com es pintaven als mitjans de comunicació. La manipulació política i sindical va ser molt important. La gent viu mal informada perquè no té accés a la veritat. Vam adquirir un compromís amb mil dels tancats per ajudar-los en les gestions de regularització. Avui sols queden vint-i-set casos per regularitzar."** En l'actualitat, es treballa intensament en un camp molt proper, el de la pobresa i la marginació a Catalunya: **"Tenim comissions per denunciar la situació dels presos, les persones desnonades, els infants sense escolaritzar, molts d'ells immigrants, i qualsevol realitat social que exigeixi solucions."** Justícia i Pau es mostra a favor de la promoció de l'associacionisme de les ONG: **"És una de les aspiracions del nostre antic president. A Catalunya hi ha tres federacions que agrupen diferents branques d'ONG que han nascut a l'empara de Justícia i Pau i de Joan Gomis. La idea és que no hi hagi massa dispersió i que aquests organismes que lluitem per la justícia i la pau al món puguem col·laborar estretament per tenir més força."**